

Sygn. akt III AUa 473/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 września 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie III Wydział Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Agata Pyjas - Luty (spr.)
Sędziowie:	SSA Monika Kowalska SSA Ewa Drzymała
Protokolant:	st.sekr.sądowy Monika Ziarko

po rozpoznaniu w dniu 26 września 2012 r. w Krakowie

sprawy z wniosku **W. K.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w K.**

o umorzenie należności z funduszu alimentacyjnego

na skutek apelacji wnioskodawcy W. K.

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie Wydziału VII Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 21 listopada 2011 r. sygn. akt VII U 926/11

o d d a l a apelację.

Sygn. akt III AUa 473/12

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 21 listopada 2011 r. Sąd Okręgowy w Krakowie oddalił odwołanie W. K. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w K. z dnia 19 maja 2011 r., którą odmówiono mu umorzenia należności likwidowanego funduszu alimentacyjnego z tytułu wypłaty świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz 5% opłaty na pokrycie kosztów związanych z działalnością funduszu za okres od sierpnia 2003 r. do kwietnia 2004 r. w łącznej kwocie(...)zł.

Bezsporne w sprawie jest, że zadłużenie W. K. w stosunku do likwidowanego funduszu alimentacyjnego z tytułu świadczeń alimentacyjnych wypłacanych na rzecz dzieci D. i M. K. wyniosło (...)zł. W. K. nie legitymuje się orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności lub orzeczeniem o niezdolności do pracy. Przebywa w zakładzie karnym i nie pozostaje w zatrudnieniu. Był leczony z powodu gruźlicy.

W ocenie Sądu Okręgowego odwołanie nie zasługiwało na uwzględnienie w świetle art. 68 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (tekst jedn. Dz. U. z 2006 r. nr 139 poz. 992 ze zm.), albowiem po stronie wnioskodawcy nie zachodziła szczególna sytuacja zdrowotna i rodzinna, pozwalająca na umorzenie należności likwidowanego funduszu alimentacyjnego. Jego wysokie zadłużenie w stosunku do likwidowanego funduszu jest efektem niewywiązywania się przez niego z obowiązku alimentacyjnego względem dzieci przez okres od sierpnia 2003 r. do kwietnia 2004 r. Dług zaczął powstawać, gdy wnioskodawca miał (...) lata, a więc był młody i zdolny do pracy. Nie negując obecnej trudnej sytuacji życiowej wnioskodawcy, Sąd uznał, że jego wiek i stan zdrowia nie wskazują, aby sytuacja ta nie mogła ulec poprawie. Szczególną okolicznością nie jest fakt odbywania przez wnioskodawcę kary pozbawienia wolności. Nie legitymuje się on orzeczeniem o niezdolności do pracy zarobkowej, czy też o niezdolności do samodzielnej egzystencji, a zatem nie ma przeszkód, by przy dołożeniu należytej staranności po wyjściu z zakładu karnego podjął zatrudnienie. Mając powyższe na uwadze, Sąd oddalił odwołanie na zasadzie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł wnioskodawca, zarzucając, iż kwestię orzeczenia niepełnosprawności i niezdolności do pracy będzie mógł uregulować dopiero po opuszczeniu zakładu karnego. Ponadto jego zadłużenie zaczęło powstawać, gdy pracował w warunkach więziennych za niewielkim wynagrodzeniem i wówczas ratałnie spłacał alimenty. Przy jego obecnym stanie zdrowia, wymagającym rehabilitacji i bezstresowego trybu życia, możliwy jest nawrót choroby, którego może nie przeżyć.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie.

Kwestia umorzenia należności funduszu alimentacyjnego podlega rozważeniu w oparciu o przepis art. 68 ust. 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (tekst jedn. Dz.U. z 2006 r., Nr 139, poz. 992 z późn. zm.), zgodnie z którym możliwe jest umorzenie, rozłożenie na raty lub odroczenie terminu płatności należności likwidowanego funduszu, a przesłanką ku temu jest zaistnienie szczególnie uzasadnionego przypadku związanego z sytuacją zdrowotną lub rodzinną osoby, przeciwko której prowadzona jest egzekucja alimentów. Podkreślenia wymaga, że zasadą jest dokonywanie w całości spłaty zadłużenia alimentacyjnego, które wyniknęło z braku realizacji obowiązku alimentacyjnego, zaś ewentualne ulgi w spłacie tego zadłużenia stanowią jedynie wyjątek od zasady. Przesłanka zastosowania instytucji umorzenia nie powinna być zatem interpretowana rozszerzająco. Bezpośrednio z przepisów ustawy wynika, że pojęcie „szczególnie uzasadnionego przypadku” odnosi się do sytuacji zdrowotnej i rodzinnej osoby, przeciwko której prowadzona jest egzekucja alimentów.

W okolicznościach niniejszej sprawy brak jest podstaw do umorzenia wnioskodawcy należności likwidowanego funduszu alimentacyjnego. Rozważając jego sytuację zdrowotną i rodzinną, stwierdzić należy, że nie nosi ona żadnych cech, które pozwoliłyby na potraktowanie jej w kategoriach „szczególnie uzasadnionego przypadku”. Sąd Okręgowy zasadnie uznał, że osadzenie wnioskodawcy w zakładzie karnym takiego przypadku nie stanowi. Jest to bowiem stan zawiniony przez zobowiązanego, a jednocześnie nie ma charakteru permanentnego. Co więcej, apelujący w najbliższym czasie, to jest (...)2012 r. zakończy karę pozbawienia wolności i będzie mógł podjąć zatrudnienie. Wnioskodawca nie znajduje się również w szczególnej sytuacji w związku ze swoim stanem zdrowia. Występująca u niego gruźlica została skutecznie wyleczona i brak jest obecnie uzasadnionych podstaw, aby spodziewać się jej nawrotu. Ponadto, nie jest to choroba terminalna, a będąc w pełni uleczalną, niewątpliwie nie może skutkować trwałą niezdolnością do pracy w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2009 r., Nr 153, poz. 1227). Ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego nie wynika również, aby co do wnioskodawcy zachodził szczególny przypadek w związku z warunkami rodzinnymi. Biorąc pod uwagę wszystkie te okoliczności, należy uznać, że jego stan zdrowotny i rodzinny jest nie tylko dobry, ale rokuje szansę dalszej poprawy w związku z przewidywanym rychłym zwolnieniem z zakładu karnego. Odwołujący nie znajduje się więc w sytuacji, o jakiej mowa w przepisie art. 68 ust. 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych. Takie rozumienie omawianej przesłanki jest zbieżne z poglądem wyrażonym przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 6 sierpnia 2008 roku, II UK 359/07 (OSNP 2010 nr 1-2, poz. 18), zgodnie z

którym szczególnie uzasadnione przypadki związane z sytuacją zdrowotną lub rodzinną zobowiązanego, to sytuacje nadzwyczajne powstałe w wyniku wypadku losowego, niezależne od zobowiązanego, w następstwie których jego sytuacja ulega takiemu pogorszeniu, że nie jest on w stanie na bieżąco spłacać swoich należności, a nadto nie ma perspektywy poprawy i zmiany tej sytuacji.

Należy podkreślić również, że aktualna trudna sytuacja materialna wnioskodawcy (pobyt w zakładzie karnym i brak możliwości zatrudnienia) nie stanowi wystarczającego powodu umorzenia jego należności. Ustawodawca nie wymienił względów majątkowych pośród sytuacji warunkujących zastosowanie tej instytucji. Brak możliwości bieżącego wypełniania obowiązku alimentacyjnego stanowi przyczynę bezskuteczności egzekucji świadczeń alimentacyjnych, co w poprzednim stanie prawnym skutkowało uruchomieniem wypłaty tych świadczeń na rzecz uprawnionych z funduszu. Zatem powstanie zadłużenia w funduszu alimentacyjnym wiązało się zawsze ze złym stanem majątkowym zobowiązanego. Tym samym trudna sytuacja materialna nie może być traktowana jako okoliczność szczególna przy rozważaniu zasadności umorzenia tych należności. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 17 października 2006 roku, II UK 77/06 (OSNP 2007 nr 21-22, poz. 326) potwierdził, że jest to typowa okoliczność dotycząca wszystkich dłużników alimentacyjnych, gdyż uruchomienie funduszu alimentacyjnego następuje tylko wówczas, gdy dłużnik nie ma majątku ani dochodów podlegających egzekucji. Jednak nawet gdyby potraktować tę sytuację jako przesłankę przemawiającą za umorzeniem zobowiązań funduszu alimentacyjnego, nie można by uznać, że stan majątkowy wnioskodawcy stanowi szczególnie uzasadniony przypadek, bowiem jest on osobą w wieku produkcyjnym (...) lat, jest zdolny do pracy i w niedługim czasie będzie mógł poszukiwać zatrudnienia w warunkach wolnorynkowych. Bez znaczenia dla oceny aktualnej sytuacji wnioskodawcy w kontekście ustawowych przesłanek umorzenia należności pozostaje też planowane przez niego po opuszczeniu zakładu karnego ubieganie się o orzeczenie o niezdolności do pracy czy stopniu niepełnosprawności.

Z powyższych względów, uznając że wnioskodawca nie spełnia ustawowych przesłanek pozwalających na umorzenie należności funduszu alimentacyjnego, Sąd Apelacyjny oddalił apelację jako bezzasadną na podstawie art. 385 k.p.c.